

ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้
ดร.เบญจพร วรรณูปถัมภ์
081-7903231

ปรัชญาการศึกษา

1. ปรัชญาสารนิยมหรือลัทธิสารัตถนิยม (Essentialism)
2. ปรัชญาสัจวิทยานิยมหรือ นิรันดรนิยม (Perennialism)
3. ปรัชญาพิพัฒนาการนิยมหรือปรัชญาวิวัฒนาการนิยม (Progressivism)
4. ปรัชญาสาขาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)
- 5 ปรัชญาสาขาอัตถิภาวนิยม หรือปรัชญาสวภาพนิยม (Existentialism)

และในประเทศไทยควรเพิ่ม **พุทธปรัชญา** และ **ปรัชญา**

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

1 ปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialism)

เกิดขึ้นในอเมริกา เมื่อประมาณปี ค.ศ. 1930 โดยการนำของ วิลเลียม ซี แบคเลย์ (William C. Bagley)

ความเชื่อ

ถือว่าบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเป็นเครื่องมือของสังคม ในแต่ละสังคมจะมีความรู้ อุดมการณ์ ค่านิยมของสังคม และวัฒนธรรมที่ดีงาม เป็นแก่นแท้ หรือเป็นหลักที่ทุกคนต้องยึดและปฏิบัติตามเพื่อความสงบสุขของสังคม และต้องมีการทะนุบำรุง ถ้ายทอดไปยังอนุชนรุ่นหลัง

หน้าที่ของการศึกษา

พัฒนาคุณธรรม รักษาไว้และถ่ายทอดความรู้ ทักษะ
ทัศนคติ อุดมการณ์ คุณธรรม ค่านิยม และวัฒนธรรมที่ดีงาม
ของสังคม

หลักสูตร

(1) สอนเนื้อหาความรู้ที่เป็นแก่นแท้ ที่สามารถนำมาใช้
ได้ตลอดไป ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์
ประวัติศาสตร์ ปรัชญา ศาสนา เป็นต้น ใช้การเรียนรู้ประจักษ์
ในข้อเท็จจริงและเรื่องราวของสิ่งที่เรียน อันจะเป็นความรู้
พื้นฐานที่สามารถนำไปใช้ได้ตลอดชีวิต ไม่มีการเปลี่ยนแปลง
จัดเรียงลำดับตามความยากง่าย

(2) เน้นทักษะที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ ในการ
ดำรงชีวิต มีการฝึกปฏิบัติจนสามารถทำได้

(3) ถ่ายทอดทัศนคติ ค่านิยม คุณงามความดี ตาม
มาตรฐานที่สังคมยอมรับว่าเหมาะสมมีคุณค่าสูงสุด

ครู

- (1) ครูเป็นผู้ที่มีความรู้มากที่สุด ให้ครูเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้
- (2) ครูเป็นแบบอย่าง ผู้เรียนต้องปฏิบัติตาม

นักเรียน

- (1) สืบทอดค่านิยม และถ่ายทอดไปยังคนรุ่นหลัง
- (2) เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู
- (3) รับฟังและจดจำ
- (4) ขาดความคิดริเริ่ม

การจัดการเรียนการสอน

ส่วนใหญ่จะใช้วิธีบรรยาย อภิปราย
และทำตามตัวอย่างที่มีอยู่

2 ปรัชญานิรันตรนิยม (Perennialism)

ผู้นำต้นคิดปรัชญานี้ คืออริสโตเติล

ความเชื่อ

เน้นความสำคัญของความคงที่ ความไม่เปลี่ยนแปลง
ธรรมชาติของมนุษย์ คือ เป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะใช้
ความคิด สามารถให้เหตุผลตัดสินแยกแยะ ทุกคนต้องมี
ความคิดและเหตุผล และใช้สิ่งเหล่านี้ตลอดเวลา ยึดถือหลัก
ความจริงและความดีสูงสุดไม่เปลี่ยนแปลง

หน้าที่ของการศึกษา

เป็นการทำให้ผู้เรียนมีความสามารถ
ในการคิด สติปัญญาเป็นเลิศ และแสวงหา
ความจริงอันเป็นนิรันดร์

หลักสูตร

- (1) เรียนวิชาหลัก 7 วิชา คือ ศิลปะการพูด ตรรกวิทยา ไวยากรณ์ คณิตศาสตร์ เรขาคณิต ดาราศาสตร์ และดนตรี
- (2) ต้องถ่ายทอดวิชาการให้ทุกคนเหมือนกัน
- (3) เน้นให้ฝึกการใช้เหตุผล มีวินัย และ Intellectual development
- (4) ผู้ทรงคุณวุฒิและนักการศึกษา ถือว่าเป็นผู้มีสติปัญญาเป็นเลิศเป็นผู้สร้างหลักสูตรผู้เรียนทุกคนต้องเรียน

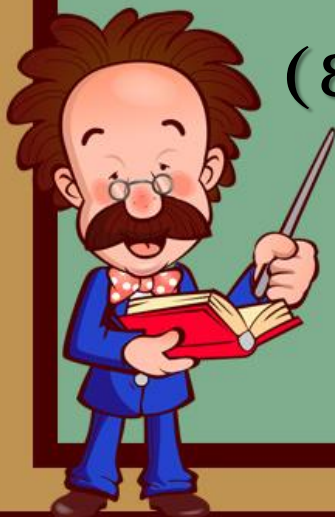

(5) เนื้อหาทั้งหมดที่จัดไว้ในหลักสูตรเป็นเนื้อหาที่สำคัญที่ทุกคนต้องการเรียนรู้

(6) การเรียนจะต้องเรียนจากพื้นฐาน ไปสู่การเรียนรู้ที่มีระดับสูงกว่า

(7) การเรียนจะต้องมีการใช้เอกสาร ตำรา การถ่ายทอดความจริงจากแหล่งความรู้ ต่าง ๆ

(8) มีการประเมินผลโดยการทดสอบความรู้

ครู

- (1) ครูเป็นผู้นำทางปัญญา
- (2) ครูเป็นผู้แนะนำและเป็นผู้ควบคุม
วินัยทางปัญญาและความประพฤติ

ผู้เรียน

- (1) โดยธรรมชาติจะเป็นผู้มีเหตุผล มีจิตใจบริสุทธิ์ และมีแนวโน้มไปในทางที่ดี
- (2) เป็นผู้ที่สามารถพัฒนาความเป็นเลิศทางสติปัญญา และความสามารถในการคิด โดยมีครูเป็นผู้นำทางความคิด

การจัดการเรียนการสอน

- (1) ฝึกฝนด้านความสามารถในการคิด ให้คิดอย่างมีเหตุมีผล
- (2) เรียนวิชาหลักทั้ง 7 วิชา เท่าเทียมกันทุกคน

3 ปรัชญาพัฒนนิยม (Progressivism)

ความเชื่อ

โรงเรียนเป็นเครื่องมือของสังคม ที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของสังคมให้ไปสู่อนุชนรุ่นหลัง ความรู้เกิดจากประสบการณ์ที่ได้จากปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนและสิ่งแวดล้อม และความจริงไม่ได้คงที่หรือหยุดนิ่ง หากแต่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ชีวิตต้องมีการเปลี่ยนแปลง และสามารถพัฒนาตนเองได้ตลอด ถ้าทุกคนเป็นคนดีแล้ว สังคมก็จะดีด้วย

หน้าที่ของการศึกษา

พัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้คนเจริญเติบโตตามศักยภาพของเขา ให้มีการเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ทำให้คนมีความความเข้าใจ และตระหนักในตนเอง เตรียมผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตย

หลักสูตร

- (1) จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดูว่าผู้เรียนต้องการเรียนอะไร (ไม่ใช่ตามใจผู้เรียน) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข และเรียนรู้ได้ดี
- (2) เน้นการเรียนรู้แบบ **Problem Solving, learning by doing** ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยประสบการณ์ที่ตนเองได้ประสบ
- (3) วิชาที่นำมาจัดในหลักสูตร ต้องสามารถทำให้เกิดการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ
- (4) เน้นกระบวนการคิด และความร่วมมือกันในกลุ่ม แต่ละคนมีส่วนในการตัดสินใจและแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ครู

- (1) เป็นผู้จัดประสบการณ์ ตามความสนใจของผู้เรียน และทำให้เกิดการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน
- (2) ต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดการเรียนการสอนแบบ Problem solving ได้
- (3) ช่วยเหลือเด็ก สำรวจปัญหา ความต้องการ ความสนใจ แนะนำในเรื่องการแก้ปัญหาและชี้แหล่งความรู้

ผู้เรียน

- (1) ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความสนใจที่จะเรียนรู้โดยการปฏิบัติ และสามารถพัฒนาความสามารถทั้ง 3 ด้าน ได้ด้วยตนเอง
- (2) ต้องเป็นผู้ที่ยึดถือว่า การศึกษาคือชีวิต
(Education is life)

การจัดการเรียนการสอน

- (1) เรียนโดยวิธีแก้ปัญห และเรียนรู้โดยการปฏิบัติ
ด้วยตนเอง
- (2) การจัดเนื้อหาวิชาต่าง ๆ จะต้องเป็นการพัฒนา
กระบวนการคิด มากกว่าที่จะให้ความรู้แต่เพียงอย่างเดียว

4 ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)

ความเชื่อ

การศึกษาควรเป็นเครื่องมือโดยตรงสำหรับการเปลี่ยนแปลงสังคม ทำให้เกิดการสร้างสรรค์สังคมใหม่ ซึ่งจะเป็นสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริง

หน้าที่ของการศึกษา

เพื่อสังคมและ **self-realization** เป็น
เครื่องมือ และเป็นผู้นำในการปฏิรูปทาง
สังคม ให้เป็นประชาธิปไตย

หลักสูตร

- (1) เน้นสังคมเป็นศูนย์กลาง เพื่อการสร้างสังคมที่ดี เพื่อการสร้างสังคมใหม่ ต้องเรียนวิชาเกี่ยวกับสังคม เช่น สังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง เป็นต้น
- (2) ให้เรียนรู้ถึงสภาพสังคมที่แท้จริง
- (3) ดึงปัญหาสังคมมาให้นักเรียนได้เรียนรู้ เพื่อให้สามารถมองเห็นปัญหาทางสังคมและแก้ไขปัญหาทางสังคมได้

ผู้เรียน

- (1) ผู้เรียนต้องตระหนักในตนเอง และต้องตระหนักในความรับผิดชอบต่อสังคม
- (2) ต้องเรียนปัญหาทางสังคม และฝึกฝนการแก้ปัญหา

ผู้สอน

- (1) มีจิตสำนึกในการสร้างสังคมใหม่ และสามารถถ่ายทอดปัญหาสังคมได้อย่างชัดเจน
- (2) เป็นผู้นำเสนอปัญหาสังคม ให้ผู้เรียนฝึกแก้ปัญหา

การจัดการเรียนการสอน

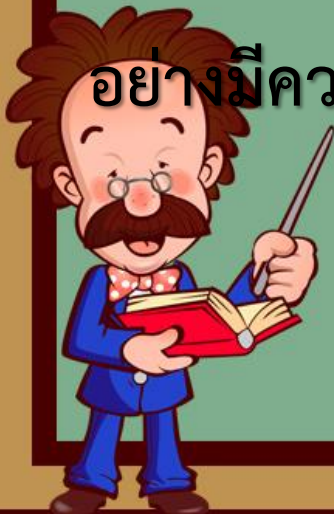
- (1) เน้นการนำปัญหาสังคมมาวิเคราะห์ หาแนวทางการแก้ไข
- (2) ใช้การแสดงบทบาทสมมติ ในการจัดการเรียนการสอน

5 ปรัชญาภาวะนิยม (Existentialism)

ความเชื่อ

เน้นความพึงพอใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยเชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้ที่มีอยู่ แต่ละคนมีสิ่งแวดล้อม และสภาพของตนเองที่ไม่ตายตัว แต่ละคนสามารถกำหนดชีวิตของตนเองได้ มีอิสระในการเลือกโดยปราศจากเงื่อนไข เพื่อให้สามารถปรับตัวให้อยู่ได้อย่างมีความสุข และต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ

หน้าที่ของการศึกษา

ทำให้รู้จักตนเอง ให้อิสรภาพและเสรีภาพในการพัฒนา
ธรรมชาติและศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ
รู้จักศักยภาพของตนเอง และนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
มี self-discipline รู้จักยอมรับและรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองเลือก

หลักสูตร

(1) เป็นอิสระให้ผู้เรียนเลือกเนื้อหาได้ตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งจะ使人มีพัฒนาการในด้านความเป็นตัวของตัวเอง

(2) ให้แต่ละคนสามารถเลือกสิ่งที่ตนเองต้องการทำได้ โดยเชื่อว่ามนุษย์สามารถเลือกการกระทำของตนเอง เป็นผู้กำหนดแนวทางชีวิตและโชคชะตาชีวิตของตนเอง

(3) เน้นเรื่องความสามารถและความโน้มเอียงในการเลือกแนวทางจริยธรรมของตนเองและยึดถือประเพณีปฏิบัติอยู่ในห้องเรียน

ครู

- (1) เป็นผู้ฝึกให้ผู้เรียนสนใจตนเอง รู้จักตนเอง และเลือกทางเลือกของตนเอง
- (2) จัดประสบการณ์ และเนื้อหาวิชาตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

ผู้เรียน

- (1) ต้องเป็นตัวของตัวเอง สามารถรู้ถึงความถนัดของตนเอง รู้ว่าตนเองสนใจในเรื่องอะไร
- (2) เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองทั้งสิ่งที่ตนเองเลือกและในสิ่งที่ตนเองต้องปฏิบัติ

การจัดการเรียนการสอน

- (1) ฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเลือกและตัดสินใจอย่างเป็นอิสระ
- (2) ฝึกให้ผู้เรียนเกิดความโน้มเอียง ที่จะเลือกทางใดทางหนึ่ง ตามที่ตนได้ตัดสินใจ โดยอาศัยเหตุผลอย่างใคร่ครวญแล้ว
- (3) จัดเนื้อหาและประสบการณ์ตามความสนใจของผู้เรียน

ปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ (Buddhistic Philosophy of Education)

ปรัชญานี้อาศัยหลัก “ไตรลักษณ์” ในการอธิบายเรื่องของชีวิต โลก และ ปราภฏการณ์ต่าง ๆ โดยกล่าวว่า ชีวิต โลก และปราชฏการณ์ ทั้งปวง มีลักษณะเป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ซึ่งหมายความว่า ไม่มีอะไรยั่งยืนโดยไม่เปลี่ยนแปลง ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีปัญหา และทุกสิ่งทุกอย่างไม่ได้มีตัวตน คือ ไม่ใช่ “ตัวกู ของกู ” แต่อย่างไรใด ปรัชญาตามแนวพุทธศาสตร์ ถือว่า นี้คือสัจธรรม

พุทธปรัชญา(ต่อ)

พุทธปรัชญาการศึกษา คือ การพัฒนาขั้น 5
เพื่อให้ความโง่เขลาของผู้เรียนลดน้อยลงและ
หมดไปในที่สุด และให้อยู่ในสังคมอย่างเป็นคน
เก่ง คนดี และคนมีความสุขในโลกปัจจุบัน

และ อนาคต

จุดหมายปลายทางตามปรัชญานี้ กำหนดไว้ 2 ระดับ คือ ผู้ที่
ยังครองเรือน และ ผู้ที่ไม่ครองเรือน

ในการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษา นอกจากอาศัยหลักไตร
ลักษณ์แล้ว ยังพิจารณาในแง่ของธรรมชาติของมนุษย์ด้วย โดย
สรุป มนุษย์ประกอบด้วย รูป กับนาม เรียกรวมว่า “ขันธห้า” มี
ความหมาย ดังนี้

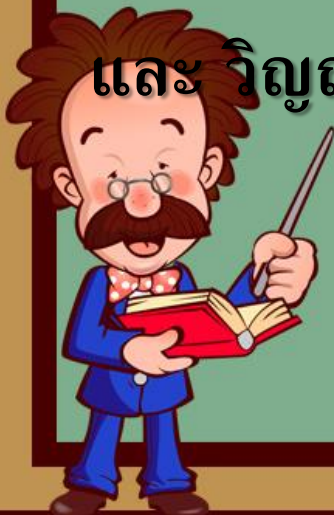
รูป หมายถึง ร่างกายตั้งแต่ผมจรดพื้นเท้า รวมทั้งสิ่งที่ไม่อาจเห็นได้ด้วยตา แต่อาศัยอยู่กับรูปนั้น เช่น ลมหายใจ เสียง กลิ่น เป็นต้น

นาม ได้แก่ เวทนา (ความรู้สึก)

สัญญา (ความรู้สึก)

สังขาร (ความคิด)

และ วิญญาณ (ความรู้)

หลักการการศึกษาที่ใช้พุทธปรัชญา

อิทธิบาท 4 คือ สิ่งซึ่งมีคุณธรรมให้บรรลุถึงความสำเร็จตามที่ตน
ประสงค์ ประกอบด้วย

ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น

วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น

จิตตะ ความเอาใจใส่ ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น

วิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น

ชั้นของอริยสัจสี่

1. ชั้นทุกข์ ชีวิตนี้เป็นความทุกข์อย่างยิ่ง
2. ชั้นสมุทัย สาเหตุใหญ่ที่ทำให้เกิดทุกข์ ได้แก่ ตัณหา
3. ชั้นนิโรธ การดับทุกข์
4. ชั้นมรรค หนทางดับทุกข์

ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมาย

1. เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเอง (Relative Self-Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีก่อน คือ มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ

ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2543)

ความหมาย

2. เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงและปฏิบัติตนของ
ประชาชนในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับ
ชุมชน ถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหาร
ประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อน
เศรษฐกิจพอเพียง,2547)

ความเป็นมา

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานพระราชดำริ ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่เพ
สภานิกрชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 40 ปี ตั้งแต่ตอนเกิด
วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนว
ทางแก้ไข เพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง
และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลง

ต่าง ๆ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงและปฏิบัติตน
ของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว
ระดับชุมชน ถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และ
บริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง

โดยเฉพะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อ

โลกยุคโลกาภิวัตน์

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและ
การกระทำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 4 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤติ เพื่อ **ความมั่นคง** และ**ความยั่งยืน**ของการพัฒนา

2 คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมา
ประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการ
ปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็น
ขั้นตอน

3 คำนิยาม

ความพอเพียง จะต้องประกอบด้วย
3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

(1) ความพอประมาณ

(2) ความมีเหตุผล

(3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทางสายกลาง

ความรู้

รอบรู้ รอบคอบ รอบคอบ

คุณธรรม

ซื่อสัตย์สุจริต อดออม อดทน สติปัญญา แบ่งปัน

นำไปสู่

เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม

สมดุล/พร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง

(1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

(2) ความมีเหตุผล การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของ
ความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุมีผล โดย
พิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนถึง
ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ

(3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

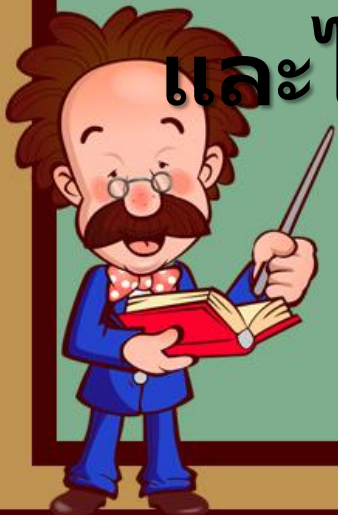
4. เจื่อนใจ

เจื่อนใจความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้
เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่าง
รอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้
เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน
เพื่อประกอบการวางแผนและความ
ระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไข(ต่อ)

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความพากเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่

แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ

จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

สรุป

หลักการของ ความพอเพียง หมายถึง
ความพอประมาณ ความมีเหตุผล
การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
พอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ
อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้ง
ภายนอกและภายใน

